

BIULETYN BAŁTYCKI

W I L B I

Nr. Wilno, dnia 12 stycznia 1933 r.-

95.

T r e ś ć n u m e r u:

LOTWA:

Kronika: 1. Leader narodowców łotewskich o polityce zagranicznej Łotwy. 2. Udział socjaldemokratów w rządzie? 3. Rokowania z Anglią i Rosją. 4. Zmiany w gabinecie? 5. Handel łotewsko-sowiecki. 6. Kronika dyplomatyczna Łotwy. 7. Remont statków w Libawie.

ESTONJA.

Kronika: 1. Walka ze zniżką cen. 2. Dodatkowy kontyngent francuski na las estoński. 3. W sprawie współpracy związku miast Estonji, Łotwy i Litwy. 4. Sprawa ruchu towarowego między Estonją a Łotwą. 5. Eksport jaj w 1932 r. 6. Zmiany w poselstwie fińskim. 7. Eksport masła w 1932 r. 8. Przybycie est. konsula gen. w Grecji do Tallina. 9. Emigracja i imigracja w grudniu 1932 r. 10. Projekt zniesienia Departamentu handlu zagranicznego. 11. Konflikt w Łonie Związku Bojowników o wolność. 12. Stan Banku Estońskiego. 13. Protest nauczycielstwa dorpackiego przeciwko obniżeniu pensyj. 14. Dokoła drugiego spisu ludności.

--:§:--

LOTWA: 1. Leader narodowców łotewskich o polityce zagranicznej Łotwy. „Latvis” /z 8.I.33/: Część problemu rewizjonistycznych dążeń niemieckich, co do których Łotwa jest zainteresowana stanowi t.zw. Korytarz Pomorski. Niemieckie żądanie zwrotu Korytarza oznacza starcie z Polską. W związku z tem dają się słyszeć głosy, proponujące Polsce inne wyjście na morze, np. kosztem Litwy. Poza tem wspomina się też o tem, że wyjściem takim może być Ryga czy Tallin.

Trudno ocenić, ile w tem wszystkiem prawdy. Jasne jest jedynie, iż sytuacja polityczna w Europie wschodniej uległa w ostatnich czasach znacznym zmianom. Przedewszystkiem dotyczy to Polski. Zmiana frontu polityki polskiej nie ulega wątpliwości. Dotychczas Polska całą swą uwagę zwracała na Rosję Sowiecką. Obecnie zaś po podpisaniu paktu o nieagresji z Rosją Polska zwróciła się frontem na zachód. Dotychczas każde zbliżenie z Łotwą uważała Polska za skierowane przeciwko Sowietom. Obecnie wobec zaistnienia paktu o nieagresji z Rosją zbliżenie polsko-łotewskie uważane jest za skierowane przeciwko Niemcom.

W związku ze zmianą stosunków polsko-rosyjskich leader partji socjaldemokratów łotewskich Menders zdażył już wyciągnąć wnioski, że Polska nie interesuje się państwami nadbałtyckimi. Zdaniem Mendersa przedtem państwa bałtyckie były Polsce potrzebne dla jej antyrosyjskiej polityki. Zdaje się, iż Menders mocno się myli, gdyż zaślepią go nienawiść do Polski. Nie ulega przecież wątpliwości, że obecnie po zwróceniu się frontem przeciwko Niemcom dla Polski wcale nie jest rzeczą obojętną, jakiej orjentacji będą się trzymali północni jej sąsiedzi. Niezawisłe państwa bałtyckie stanowią dla Polski najdogodniejszą kombinację, gdyż najlepiej osłaniają północne skrzydło Polski. Inna kwestja, czy Polska nie zaczęłaby się zbyt interesować np. Litwą w chwili, gdy wypłynie kwestja rekompensaty z tytułu utraty Korytarza Pomorskiego. Rzecz prosta, tego rodzaju kombinacje kosztem Litwy są również dla Łotwy całkiem nie do przyjęcia. Łotwa znalazłaby się bowiem również w niebezpieczeństwie. Należy jednak dodać, że i dla Polski kombinacja taka jest nie do przyjęcia. Państwa bałtyckie są zresztą zdania, że Niemcy mają ważniejsze interesy terytorjalne, niż podbój ziem, które do nich nigdy nie należały i którychby nie mogły strawić. Rzecz prosta nie należy zapominać, iż Niemcy po zakończeniu budowy projektowanych przez siebie kraźowników będą najsilniejszym państwem nad Bałtykiem. W związku z tem Łotwie zawsze powinno zależeć na polskim poparciu.

Trudno przypuszczać, by wszystkie te problemy wyłaniające się na forum międzynarodowym groziły bezpośrednio Łotwie. Jednak interesa łotewskie wchodzą tu też w grę. W związku z tem dyplomacja łotewska obecnie winna szczególnie czuwać.

2. U d z i a ł s o c j a l d e m o k r a t ó w w r z ą d z i e. "Latvis"/z 11.I.33/:Część polityków łotewskich pokłada wielkie nadzieje na wciągnięciu do rządów socjaldemokratów. "Jaunakas Zinas" przypominają socjaldemokratom łotewskim, że ich towarzysze estońscy żywią odmienne poglądy, gdyż biorą udział w rządzie."Jaunakas Zinas" dowodzą, że w obecnej chwili ekonomicznego kryzysu należy skupić wszystkie produkcyjne siły kraju, by nie nastąpiła katastrofa.

"Latvis" nie wierzy, by socjaldemokraci weszli do gabinetu.

3. R o k o w a n i a z A n g l j ą i R o s j ą ."Latvis"/z 10.I.33/: 13 stycznia odbędzie się posiedzenie komisji do rokowań gospodarczych z Anglią. Rokowania te posuwają się powoli naprzód. Rokowania toczące się będą w Londynie i w Rydze. Rokowania z Rosją mają być wznowione w najbliższym czasie.

4. Z m i a n y w g a b i n e c i e? /"Latvis" z 11.I.33/:Centrum demokratyczne nie jest zadowolone ze swego członka ministra Oświaty Keninsza. O ile Keninsz by ustąpił nastąpiłaby reorganizacja całego gabinetu.

5. H a n d e l ł o t e w s k o - s o w i e c k i ."Latvis" /Z 8.I.33/: Urzędowe dane wykazują, że w listopadzie r.ub. Sowiety importowały do Łotwy towarów na sumę 1 milj.100 tys.łotów, zaś eksportowały na 76 tys.łt. Świadczy to, iż Rosja zdecydowała się nie zaniedbywać łotewskiego rynku zbytu dla swych towarów, lecz jednocześnie unikać nabywania towarów łotewskich. Projekt rządowy udzielenia Rosji zniżek celnych jest całkiem nie na miejscu, gdyż ułatwiłby Rosjanom jeszcze więcej rozpanoszenie się na rynku łotewskim i konkurencję z państwami, które zawarły z Łotwą traktaty handlowe.

6. K r o n i k a d y p l o m a t y c z n a Ł o t w y ."Pehdeja Brihdi" /Nr.6.I.33/: W związku z przeniesieniem posła polskiego w Rydze Arciszewskiego do Rumunji, stanowisko jego wakuje. Wymienia się kandydaturę obecnego wojewody wileńskiego Beczkowicza i syna prezydenta Mościckiego.

W najbliższym czasie przybędzie do Rygi nowy poseł niemiecki dr.Martius zamiast dotychczasowego posła Stive. Podobnież ma nastąpić zmiana na stanowisku posła austriackiego i posła włoskiego.

7.R e m o n t s t a t k ó w w L i b a w i e ."Latvis" /z 11.I.33 r./: W ostatnich czasach zawarto umowy odnośnie remontu całego szeregu statków w porcie libawskim. Zatrudni to tysiąc robotników.

ESTONJA:1.W a l k a z e z n i ż k ą c e n ."Siegodnia"/11.I.33/: W"Wiadomościach Urzędowych" opublikowano postanowienia rządu, w myśl których dla tem skuteczniejszej walki z kontrabandą^{na} wszystkich estońskich wodach państwowych wprowadzono wzmożoną ochronę. Pozatem nie wolno nikomu podwyższać cen na towary bez zgody komisarzy cen.

2. D o d a t k o w y k o n t y n g e n t f r a n c u s k i n a ł a s e s t o Ń s k i ."Siegodnia" /11.I.33/: M.S.Z. otrzymało wiadomość, że rząd francuski wyznaczył dla Estonji dodatkowy kontyngent na drzewo w wys.10 tys.tonn. W związku z tem Estonja w r.b. może eksportować do Francji 13 tys. tonn drzewa.-

3. W s p r a w i e w s p ó ł p r a c y z w i ą z k u m i a s t E s t o n j i, Ł o t w y i L i t w y ."Rev.Ztg." /Nr.3.I.33/: 6 stycznia odbyło się posiedzenie komitetu związku miast nadbałtyckich, na którym naradzano się nad zwołaniem trzeciego kongresu miast Estonji, Łotwy i Litwy. Ze strony Estonji została wyłoniona delegacja w następującym składzie: prezes związku miast, prezydent m.Tallina Usson, kierownik tallińskiego biura statystycznego Smetanin; ze strony Łotwy - pomocnik prezydenta m.Rygi Jagars i prezes łotewskiego związku miast Wikninsz; ze strony Litwy - prezydent m.Kowna i Szawle inż.Graurogkas oraz Valanczius.

4. Sprawa ruchu towarowego między Estonją a Łotwą."Rev.Ztg."/Nr.4.I.33/:Przedstawiciel handlowy Łotwy odbył 5 stycznia konferencję z pomocnikiem ministra Spraw Zagr. Hellatem w sprawie ruchu towarowego między Estonją a Łotwą.

5. Eksport jaj w 1932 r."Rev.Ztg." /Nr.3.I.1933 r./: W 1932 r. wywieziono 21.218.400 sztuk jaj, czyli o 5,8% mniej, niż w 1931 r. /22.529.880 sztuk/.

6. Zmiany w poselstwie fińskim."Rev.Ztg." /Nr.1.I.33/: Sekretarz poselstwa fińskiego w Tallinie Iwalo opuścił swe stanowisko 5 stycznia, by wrócić do Helsingforsu do M-stwa Spraw Zagr. Nowym attaché poselstwa fińskiego mianowano mag.Heikkilä.

7. Eksport masła w 1932 r."Vaba Maa" /Nr.2.I.33/: Według danych, dostarczonych przez punkt kontrolny eksportu przetworów mlecznych, wywieziono z Estonji w 1932 r. 24.645 beczek masła - 12.530.551 kg., czyli o 11% mniej, niż w 1931 r. Najwięcej wywieziono masła do Niemiec /48%/, następnie do Anglii /37%/-

8. Przybycie est. konsula w Grecji do Tallina."Vaba Maa" /Nr.4.I.33/:M.S.Z. Estonji otrzymało pismo od generalnego konsula estońskiego Papadatosa, który tą drogą zapowiedział swe przybycie do Estonji w końcu stycznia, by przeprowadzić dalszy ciąg rokowań w sprawie handlu zagranicznego z Grecją. Jednocześnie wysłano z Grecji 50 tys.kg. tytoniu do Tallina, jako partję próbną.

9. Emigracja i imigracja w grudniu 1932 r."Vaba Maa" /Nr.6.I.33/: W grudniu 1932 r. przez stację Wałga przywędrowało do Estonji 1.459 pasażerów i 28 wagonów z najrozmaitszymi towarami. W tymże czasie wyjechało z Estonji przez tę stację 1.417 osób i 60 wagonów z towarami.

10. Projekt zniesienia Dep. handlu zagr."Rev.Ztg."/Nr.5.I.33/:W kołach rządowych Estonji powstał projekt zlikwidowania Departamentu Handlu Zagr.,umotywowany koniecznością oszczędności.

11. Konflikt w łonie Zw. Bojowników o Wolność."Rev.Ztg."/N.6.I.33/:Na odbytem w Wiljandi zebraniu miejscowego związku "braci krzyża wolności" doszło do ostrych starć pomiędzy członkami "bojowników o wolność" a członkami nowoutworzonego związku w kołach partji agrarnej z gen.J.Soots na czele. Ostatecznie gen.J.Soots został obrany na przewodniczącego zebrania, jego zaś przeciwnik kpt. Holland opuścił demonstracyjnie zgromadzenie po ostrej wymianie słów z niektórymi członkami związku.

12. Stan Banku Estońskiego."Rev.Ztg."Nr.6.I.33:
31.XII.32.31.XII.31 r./w milj.kor/31.XII.32. 31.XII.31.
złoto 15,28 6,56 wkłady 13,24 14,70
dewizy 4,48 14,93 banknoty 31,22 35,16
pożyczki 22,04 24,10 wys.pokrycia 44,34% 43,10%

Protest nauczycielstwa dorpackiego przeciwko obniżeniu pensyj."Rev.Ztg."/Nr.6.I.33/:Zv.nauczycieli dorpackich postanowił wysłać do ministra Oświaty H.Kukk deputację,by przedstawić mu materjalne położenie nauczycieli szkół średnich, a w związku z tem wyrazić protest przeciwko obniżeniu pensyj urzędniczych; urzędnicy bowiem nie mogą ponosić dwóch ciężarów:~~xxx~~ obciążenia pensyj i podatku kryzysowego.

14.Dokoła drugiego spisu ludności."Rev.Ztg."/N.6.I.33/:11 stycznia odbyło się posiedzenie w M-stwie Spraw Wiedliwości i Spraw Wewn. w sprawie ustawy o mającym nastąpić drugim spisie ludności 31 marca. Przygotowania do spisu, jak również przeróbka zebranego materjału pochłonełyby 46 tys. dni pracy. Przy tym spisie ludności zatrudnieni będą przede wszystkim bezrobotni i inteligenci. Koszta spisu wynosić będą 406 tys. koron.

B7